

аналізу моделюються три сценарії здійснення реального інвестиційного проекту: найгірший (песимістичний); базовий (реалістичний); найкращий (оптимістичний) варіант розробки, реалізації та функціонування інвестиційного проекту. Залежно від прогнозованого сценарію розвитку інвестиційного проекту та оціненого рівня сукупного ризику, необхідно розробити заходи з нейтралізації та мінімізації інвестиційних ризиків. Внутрішній механізм нейтралізації інвестиційних ризиків включає систему методів мінімізації їх негативних наслідків та прийняття альтернативних управлінських рішень, які обирає підприємство залежно від зони оціненого рівня ймовірного ризику інвестиційного проекту, понесення можливих фінансових втрат та інших збитків в процесі його розробки, реалізації та експлуатації.

Таким чином, необхідно розробити адекватну для кожного підприємства стратегію управління інвестиційними ризиками, спрямовану на їх своєчасне виявлення, ідентифікацію, оцінку, диверсифікацію, нейтралізацію або уникнення.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ФІНТЕХ-ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРОТИСТОЯННЯ ВИКЛИКАМ ВІЙНИ

Близиук О.П., канд. екон. наук, доц.

Іванюта М.О., здоб. PhD

Державний біотехнологічний університет

Ключовими ризиками для розвитку фінансової системи України в умовах воєнного стану є: низькі темпи відновлення економіки, внаслідок руйнації виробничого потенціалу, високого рівня безробіття, низького споживчого попиту, втрати трудового потенціалу; загострення кризових тенденцій в світовій економіці, зокрема в енергетичній сфері та на фінансових ринках; жорстка монетарна політика та звуження банківського кредитування бізнесу; скорочення програм державної підтримки економіки та падіння податкових доходів бюджету; погіршення фіскальної стійкості державних фінансів та висока вартість внутрішніх державних запозичень; можливі техногенні катастрофи.

Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року передбачає створення фінтех-екосистеми, яка задовольнятиме потреби споживачів, учасників ринку, держави, надавачів пов'язаних послуг тощо. Вона повинна бути конкурентною та цілісною, інвестиційно привабливою та прибутковою, технологічно та юридично захищеною, мати передове і зважене регулювання, технологічно відкритою і доступною, забезпечувати синергію та надавати рівні можливості всім стейкхолдерам; потужною та інноваційною, безпечною та інтегрованою в глобальну екосистему.

Місією даної стратегії є стимулювання розвитку інновацій на фінансовому ринку з метою появи якісних та доступних фінансових послуг, підсилення стартап-руху та ефективної конкуренції в інтересах захисту споживачів через

розвиток кешлес-економіки, підвищення фінграмотності та створення сталої фінтех-екосистеми.

Ключовими принципами та фундаментальними засадами досягнення стратегічних цілей розвитку фінтеху в Україні є забезпечення регулювання фінансового ринку насамперед для підтримки його стабільності, підвищення ефективності фінансових інституцій завдяки діджиталізації індустрії.

Масове поширення та проникнення фінансових інновацій може істотно поліпшити ефективність витрат та конкурентоспроможність фінансової системи. Підтримка фінтех-ринку через запровадження прозорих сучасних методів регулювання може підсилити цей процес, якщо розглядати світові практики регулювання, де поєднується, з одного боку, інноваційне регулювання, а з іншого – захист споживача.

Вплив новітніх технологій на сучасний фінансовий ринок сьогодні дуже складно переоцінити. Фінтех-індустрія бурхливо та невпинно розвивається, проникає в усі сфери фінансової діяльності та демонструє клієнтам нові й зручні фінансові сервіси та інструменти.

Завдяки цьому сучасний споживач кардинально змінює своє ставлення до фінансових послуг. Він прагне дистанційності, легкості та безпеки в управлінні власними фінансами. У цій синергії народжується майбутнє фінансового сектору – і світового, і українського. І це майбутнє нерозривно пов'язане з фінтехом.

Зміцнення банківського сектору та розвиток добре функціонуючого ринку капіталу матимуть надзвичайне значення для успішного відновлення України. Певні підготовчі кроки можна і треба зробити ще під час війни. Зокрема планування комплексної оцінки якості активів та подальшої рекапіталізації банківського сектору; розробку планів приватизації деяких великих державних банків; розробку ефективних процесів для вирішення питання непрацюючих кредитів, які неминуче будуть спадщиною війни.

Фінансовий сектор надзвичайно важливий для успішного відновлення економіки України. Після припинення бойових дій слід негайно провести детальну перевірку якості активів, після чого розпочати швидку рекапіталізацію, використовуючи підготовлені плани відновлення для конкретних банків. Рефінансування банків під час війни є малоімовірним, але планування можна розпочати завчасно. Початкову рекапіталізацію тих банків, які залишаються прибутковими, можна розпочати ще під час війни. В післявоєнний період знадобляться масштабні вливання капіталу в банківський сектор. Для поживлення ринку цінних паперів знадобляться подальші регуляторні реформи. Оскільки може сформуватися значний інтерес до підтримки економічного відновлення України з боку низки соціальних та відповідальних інвесторів, регулятор ринку цінних паперів (НКЦПФР) має надавати пріоритет розробці та впровадженню нормативних актів, які дозволять випуск корпоративних та муніципальних облігацій із використанням надходжень для задоволення визначених суспільних потреб.

Поглиблення фінансового сектору України має принести користь широким верствам населення країни, сприяючи відновленню робочих місць і засобів до

існування. Банки повинні скоригувати свою практику кредитування, щоб стати більш інклюзивними та універсальними кредиторами. Український уряд запровадив кілька програм підтримки малого та середнього бізнесу, який постраждав через пандемію коронавірусу, які передбачали часткову компенсацію відсоткової ставки, а також кредитні гарантії. Деякі з цих програм можна використовувати знову після війни.

Оскільки міжнародні донори допомагають Україні у повоєнній відбудові, дуже важливо забезпечити передбачуваність надходжень інвестицій і приймати рішення з метою створення в Україні активного фінансового ринку капіталу. Виділення великого пулу ресурсів для страхування ризиків може бути критично важливим для мінімізації політичних і військових ризиків. Чим раніше влада сформулює післявоєнну стратегію розвитку фінансового сектору, тим меншою буде політична невизначеність, і тим легше буде залучити приватних інвесторів до процесу відбудови України. Незважаючи на жорсткі виклики, які постали зараз перед Україною та її народом, є впевненість в перемозі та майбутньому відновленні національної економіки.

Фінансовий ринок зазнав кардинальних змін упродовж останнього десятиріччя. За цей час він трансформувався з моделі традиційного корпоративного бізнесу банків до цілих екосистем банківського та небанківського ринків. Трансформації продиктовані й новими викликами, що стимулюють активне зростання діджитал-операцій та формують попит на цифрові продукти і сервіси у фінансовій сфері. Стратегія розвитку фінтеху в Україні структурує та деталізує тренди і напрями розвитку фінансових інновацій та є розширеним баченням стратегічної цілі забезпечення розвитку ринку фінтех, цифрових технологій та платформ регуляторів.

Упродовж тривалого часу банки зростали завдяки пропозиціям традиційних релевантних продуктів. Наприклад, клієнтам з поточними рахунками пропонувались кредитні картки, персональні кредитні лінії, позики на купівлю житла тощо. Згодом, під впливом змін потреб клієнтів та розвитку технологій, банки почали пропонувати суміжні продукти, виходячи за межі корпоративного бізнесу. А саме – пропонували управління рахунками, факторинг, бухгалтерські послуги, аналіз руху ліквідності для малого та середнього бізнесу. Фінтех-стартапи почали виводити на ринок мобільні застосунки з управління рахунками. Деякі фінансові установи пішли далі у небанківських пропозиціях, надаючи мобільні послуги, а дехто кооперувався з іншими провайдерами та компаніями страхування.

Розширюючи межі корпоративного бізнесу, традиційні гравці почали формувати ціннісні партнерства в суміжних індустріях, створюючи екосистеми з додатковими перевагами для клієнтів. Партнерство з фінтехами та цифровими гігантами в межах створення таких екосистем відкрило нові можливості як для традиційного бізнесу, клієнтів, так і для самих фінтехів. Якщо говорити про вплив на економіку від такого розширення ландшафту фінансового ринку, насамперед варто зазначити про соціальний вплив у формі фінансової інклюзії – включення до фінансових екосистем населення, яке перебувало поза їхніми межами, та малого і середнього бізнесу.

Щодо економічного впливу то широке використання інноваційних рішень посилює стійкість фінансової системи через підвищення ефективності витрат та оптимізацію процесів, створюючи умови для гнучкішої адаптації до непередбачуваних подій. Підтримка діджитал-трансформацій на фінансовому ринку України потребує прозорого та відкритого регулювання, в основі якого – рівні умови для розвитку інновацій для всіх учасників ринку.

Інформаційні джерела:

1. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025>
2. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini>
3. Майбутнє фінансового сектору в післявоєнній Україні. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/5/695722/>

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРОТИСТОЯННЯ ВИКЛИКАМ ВІЙНИ

Близнюк О.П., канд. екон. наук, доц.
Іванюта М.О., здоб. PhD

Державний біотехнологічний університет

Глибока фінансово-економічна криза, що обумовлена повномасштабною війною в Україні, має довготривалі негативні наслідки як для функціонування усього фінансово-кредитного сектору економіки України, так і для розвитку національного фондового ринку. Після шоку перших місяців війни ринок капіталів та фінансового інвестування поступово адаптується до нових умов, на нього впливає низка чинників загальнодержавного та секторального характеру.

Ключовими ризиками для розвитку економіки та фінансово-інвестиційних процесів в Україні у 2023-2024 роках є: низькі темпи відновлення економіки внаслідок руйнації енергетичної, промислової, соціально-економічної інфраструктури, втрати частини виробничого та трудового потенціалу, високого рівня безробіття, низького та деформованого споживчого попиту, загострення кризових тенденцій в світовій економіці, зокрема, в енергетичній сфері та на фінансових ринках, що в сукупності впливає на розмір міжнародної фінансової підтримки України; жорстка внутрішня монетарна політика та звуження банківського кредитування бізнесу; скорочення програм державної підтримки економіки та падіння податкових доходів бюджету; погіршення фіскальної стійкості державних фінансів та висока вартість внутрішніх державних запозичень, техногенні катастрофи.

Перебіг війни залишається ключовим чинником, що гальмує економічне зростання для України як у коротко-, так і у середньостроковій перспективі. Зростання реального ВВП України згідно з оптимістичним сценарієм